

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Juridiskā palīdzība

Juridiskā palīdzība

Itālija

1 Ar kādām izmaksām ir saistīta tiesvedība un kurš tās parasti sedz?

(Likumdošanas avoti) — Noteikumi, kas regulē tiesvedības izmaksu, tajā skaitā juridiskās palīdzības, kategorijas un procedūras, ir visaptveroši izklāstīti 2002. gada 30. maija Prezidenta dekrētā Nr. 115 (Oficiālais Vēstnesis Nr. 139/2002), kas pēdējoreiz grozīts ar 2019. gada 7. marta Likumdošanas dekrētu Nr. 24 (2019. gada 26. marta Oficiālais Vēstnesis Nr. 72, attiecinā juridisko palīdzību uz meklētām personām, kam piemēro Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procesu), kurā ir ietverts Konsolidētais teksts par juridiskām izmaksām (**74.–145. pants, jo īpaši 74.–89. panta kopējie noteikumi, īpašie noteikumi par juridisko palīdzību civillietās, administratīvajās lietās, revīzijas un nodokļu lietās, 119.–145. pants**).

1942. gada 13. jūnija Likums Nr. 794, ar attiecīgiem grozījumiem, nosaka advokāta honorāru par civillietu, komercietu, administratīvo un nodokļu lietu vešanu; honorārus par atsevišķiem juridiskajiem pakalpojumiem maksā, pamatojoties uz tarifiem, kas apstiprināti ar 1994. gada ministra rīkojumu Nr. 585. (**Tiesāšanās izmaksas**) — civillietās un komercietās izmaksas plašākā nozīmē ietver gan tiesāšanās izmaksas, gan juridiskā pārstāvja izdevumus un honorāru. Tiesāšanās izmaksas ir standarta maksājums par lietas iekļaušanu lietu reģistrā un citi izmaksu posteņi, kas varētu rasties (piemēram, ekspertu atzinumi un dokumentu kopiju izgatavošanas maksas).

2002. gada Konsolidētajā tekstā Nr. 115 minēto standarta maksājumu maksā ikvienā procesa instancē, ieskaitot bankrota procedūru un bezstrīdus tiesvedību, izņemot, ja likumā ir īpaši paredzēti izņēmumi.

Jo īpaši maksājums nav jāveic tiesvedībā par personas ģimenes stāvokli un civilstāvokli, kā noteikts Civilprocesa kodeksa IV grāmatā (piemēram, lietās par laulāto atšķiršanu un nepilngadīgo bērnu uzturēšanu, laulāto mantiskajām attiecībām, bēgļa statusa atzīšanu), prevencijas tiesvedībā (piemēram, apķīlāšanu parāda nodrošināšanai), zemesgrāmatu tiesvedībā, nodošanas un atbrīvošanas izpildes procesā, bērna uzturēšanas maksāšanas tiesvedībā, visās tiesvedībās par bērniem (piemēram, tiesvedībā par vecāku atbildību), kā arī kompetences un jurisdikcijas noteikšanas procesā.

Pusei prasības pieteikuma nobeigumā ir pienācīgi jānorāda izņēmuma piemērošanas pamatojums.

Standarta maksājums nav jāmaksā ar kriminālprocesu saistītās civilprasībās par zaudējumu atlīdzināšanu, ja pieteikumā ir vienīgi lūgts notiesāt pārkāpēju; ja tiek iesniegts pieteikums par kompensācijas saņemšanu, tajā skaitā provizorisks, pieteikuma apmierināšanas gadījumā maksājums ir jāveic. Maksājuma apmērs atkarībā no lietas vērtības un būtības ir no **62 EUR līdz 930 EUR**.

(**Maksāšanas pienākums**) — katrai pusei ir jāsedz izmaksas par tās aizpildītajiem vai pieprasītajiem procesuālajiem dokumentiem, kā arī jāmaksā par prasībai nepieciešamajiem dokumentiem, ja tas paredzēts likumā vai to nosaka tiesnesis (piemēram, maksājumi par eksperta atzinumiem). Ja puse ir tiesīgā saņemt juridisko palīdzību, izmaksas sedz valsts.

Standarta maksājums jāmaksā personai, kura iesniedz prasību, iesniedz sākotnējo apelācijas sūdzību vai izpildes procesā iesniedz pieteikumu par cesiju vai pārdošanu.

Lietas vērtību norāda ierosināšanas dokumenta secinājumos; pusei, kura groza pieteikumu, iesniedz pretprasību vai iestājas lietā patstāvīgi, palielinot lietas vērtību, ir jāmaksā papildu maksājums.

(**Izmaksu piespriešanas kritēriji**) — saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 91. pantā noteikto vispārējo principu tiesnesis ar tiesvedībā pieņemto spriedumu arī uzdod zaudējušai pusei atlīdzināt uzvarējušās puses tiesāšanās izmaksas.

Tiesnesim ir rīcības brīvība attiecībā uz izmaksām, un tas var uzdot tās segt daļēji vai pilnībā, ņemot vērā strīda kopējo iznākumu, Viņam ir jāņem vērā, cik lielā mērā prasījums ir kopumā pamatots. Šo lēmumu var apstrīdēt.

Zaudējušai pusei ir jāatlīdzina uzvarētāja advokāta izdevumi un honorārs, kā arī naudas summas, kas samaksātas tiesas ieceltiem ekspertiem vai lieciniekiem, kuru atlīdzību nosaka tiesa. Zaudējušai pusei ir jāsedz arī pārējās ar procesa vešanu saistītās izmaksas, kas tiek samaksātas tiesas lietvedim vienlaikus ar sprieduma paziņošanas izmaksām.

2 Kas ir juridiskā palīdzība?

Itālijas tiesību sistēmā "juridiskās palīdzības" institūts, kas nodrošina maznodrošinātu personu, ja to pozīcija nav acīmredzami nepamatota, Itālijā likumīgi dzīvojošu ārvalstnieku, ja iestājusies situācija vai fakts, kas ir par pamatu tiesvedības ierosināšanai, un bezvalstnieku aizstāvību (Prezidenta dekrēta Nr. 115 /2002 119. pants), paredz šādu personu atbrīvošanu no pienākuma segt noteiktas izmaksas ("*spese prenotate a debito*") jeb iepriekš apmaksājamas tiesas nodevas), savukārt citas izmaksas sedz valsts.

Ja personai ir tiesības uz juridisko palīdzību, dažas nodevas tai nav jāmaksā, savukārt citas apmaksā valsts. Nav jāmaksā standarta maksājums, vienreizējie maksājumi par paziņošanu pēc oficiāla pieprasījuma, atsevišķas nodevas (reģistra nodevas, hipotēkas un zemesgrāmatu nodevas) un maksājumi par kopiju izgatavošanu.

Valsts apmaksā:

advokāta honorāru un izdevumus;

tiesnešu, amatpersonu un tiesu varas amatpersonu ceļa izdevumus un izmaksas par pienākumu pildīšanu ārpus tiesas;

liecinieku, tiesas amatpersonu un ekspertu ceļa izdevumus un izmaksas; tāpat atlīdzina izmaksas, kas pēdējiem radušās, pildot savus pienākumus;

ar tiesneša nolēmumu saistīto juridisko paziņojumu publicēšanas izmaksas;

oficiāli pieprasītas paziņošanas izmaksas;

bērnu aprūpes pabalstus.

Valstij ir tiesības uz izmaksu atlīdzināšanu un, ja tā neatgūst naudu no zaudējušās puses, tā var pieprasīt, lai izmaksas atmaksā persona, kurai ir tiesības saņemt juridisko palīdzību, šādos gadījumos:

ja saņēmējs uzvar lietā vai strīda izšķiršanā un saņem summu, kas atbilst vismaz seškārtīgam izmaksu apmēram, vai

ja prasību atsauc vai izbeidz.

Ir īpaši noteikumi, lai nodrošinātu atlīdzināšanu gadījumos, kad lietu izslēdz no lietu reģistra vai izbeidz tādēļ, ka puses nav rīkojušās vai izpildījušās juridiskās prasības.

3 Vai man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Civilprocesā un bezstrīdus tiesvedībā (piemēram, par laulāto atšķiršanu, bērnu aizgādību vai vecāku atbildības nolēmumiem) pilsoņiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ir tiesības uz juridisko palīdzību savas pozīcijas aizstāvībai, ja tās pamats nav acīmredzami nepamatots.

Bezvalstniekiem un ārvalstniekiem, kas likumīgi uzturas valstī, ir tādas pašas tiesības kā pilsoņiem, ja vien to uzturēšanās Itālijā ir bijusi likumīga dienā, kad iestājies situācija vai fakts, kas bijis par pamatu tiesvedībai. Kritērijiem var atbilst arī bezpeļņas organizācijas vai apvienības, kas nepiedalās komercdarbībā; tas nozīmē, ka atbilstīgas ir ne tikai labdarības bezpeļņas organizācijas vai bezpeļņas organizācijas, kas izglīto mazuļus un kam jau ir tiesības saskaņā ar Likumu Nr. 217/90, bet arī patērētāju organizācijas un lietotāji, kas iekļauti Likuma Nr. 281/98 5. panta sarakstā.

Saskaņā ar Prezidenta dekrēta Nr. 115/2002 76. pantu, lai atbilstu juridiskās palīdzības kritērijiem, pieteikuma iesniedzēja gada ienākumi, kas uzrādīti pēdējā ienākumu deklarācijā, nedrīkst pārsniegt 11 493,82 EUR (2018. gada 16. janvāra ministra dekrēts, publicēts 2018. gada 28. februāra oficiālajā vēstnesī Nr. 49).

Ienākumu sliekšņus ik pēc diviem gadiem koriģē ar Tieslietu ministrijas rīkojumu, apspriežoties ar Ekonomikas un finanšu ministriju (Prezidenta dekrēta Nr. 115/2002 77. pants), lai ņemtu vērā *ISTAT* iepriekšējo divu gadu laikā konstatētās patēriņa cenu indeksa izmaiņas fiziskā un garīgā darba strādniekiem. Ja attiecīgā puse dzīvo kopā ar laulāto, civilpartneri vai citiem ģimenes locekļiem, par ienākumiem uzskata kopējos ienākumus, ko šajā laikposmā guvis katrs ģimenes loceklis, ieskaitot pieteikuma iesniedzēju.

Attiecībā uz faktiskajiem dzīvesbiedriem, kuru ienākumus būtu jāpieskaita pieteikuma iesniedzēja ienākumiem, kriminālprocesā ienākumu sliekšni palielina par 1 032,91 EUR par katru ģimenes locekli, kurš dzīvo ar viņu kopā.

Ir jānorāda, ka 76. pantā minētās summas aprēķināšanai ir jāpieskaita pieteikuma iesniedzēja saņemtais šķirtā laulātā pabalsts, ja vien tas nav izmaksāts vienreizējā maksājumā.

Tiesības saņemt juridisko palīdzību ietekmē arī ienākumi no nelikumīgām darbībām, kas tiek skaidrots tādējādi, ka ienākumu revīzijas nevar balstīties uz automātiskām procedūrām, bet ir jāizskata katras atsevišķās lietas konkrētie apstākļi, tādējādi izvairoties no iespējas, ka varētu tikt ņemts vērā spēkā nestājis spriedums, jo tādējādi tiek kaitēts nevainīguma prezumpcijai. Tādēļ ir nelikumīgi atteikties piešķirt palīdzību, balstoties uz spēkā nestājušos spriedumu, no kura var prezumēt ienākumu gūšanu no nelikumīgām darbībām (Kasācijas krimināltiesas ceturtās palātas 2013. gada 20. februāra spriedums lietā Nr. 18591).

Izņēmums: ja lieta attiecas uz personiskajām tiesībām vai pieteikuma iesniedzēja intereses tiesvedībā ir pretējas citiem tās māsaimniecības locekļiem, kurā viņš dzīvo, ņem vērā tikai personiskos ienākumus.

Tiesības saņemt juridisko palīdzību civillietās un administratīvajās lietās paliek spēkā visās procesa stadijās vai instancēs, tomēr, atšķirībā no krimināllietām, ja puse, kam piešķir palīdzību, zaudē, tā nevar izmantot juridisko palīdzību sprieduma apstrīdēšanai, ja vien nepiesakās palīdzībai atkārtoti.

Turklāt tiesības saņemt juridisko palīdzību civilprocesā nenozīmē, ka valsts ir atbildīga par to izmaksu segšanu, kuras klientam tiek uzdots maksāt uzvarējušai pusei, jo palīdzību piešķir tikai attiecībā uz palīdzības saņēmēja advokāta izdevumiem un izmaksām, ko valsts apņemas maksāt šīs puses vietā, ņemot vērā tās nestabilo finansiālo stāvokli un to, ka tās prasījumi nav acīmredzami nepamatoti (sk. Civilās kasācijas tiesas 2012. gada spriedumu Nr. 10053).

Īpaši gadījumi

Atkāpjoties no Prezidenta dekrēta Nr. 115/2002 76. panta 1. punktā noteiktajiem ienākumu sliekšņiem, dažos gadījumos uz juridisko palīdzību var pretendēt: Kriminālkodeksa 572., 583-*bis*, 609-*bis*, 609-*quater*, 609-*octies* un 612-*bis* pantā minētajos nodarījumos, bet, ja nodarījums izdarīts pret nepilngadīgo — Kriminālkodeksa 600., 600-*bis*, 600-*ter*, 600-*quinqüies*, 601., 602., 609-*quinqüies* un 609-*undecies* minētajos nodarījumos cietušās personas var būt tiesīgas saņemt palīdzību, tajā skaitā neievērojot likumā paredzētos ienākumu sliekšņus (76. panta 4-*ter* punkts);

nepilngadīgiem ārzemniekiem bez pavadības, kas jebkādi piedalās tiesvedībā, ir tiesības tikt informētiem par iespēju iecelt uzticamu juriskonsultu, tostarp ar tiem ieceltā aizbildņa vai personas, kas īsteno vecāku varu, starpniecību, kā paredzēts 1983. gada 4. maija Likuma Nr. 184 3. panta 1. punktā, ar attiecīgiem grozījumiem, un tiesības saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem pieteikties juridiskās palīdzības saņemšanai jebkurā tiesvedības stadijā vai instancē (76. panta 4-*quater* punkts).

nepilngadīgiem vai pilngadīgiem bērniem, kas nav finansiāli neatkarīgi un ir zaudējuši kādu no vecākiem, kuru ir noslepkavojis laulātais, neatkarīgi no tā, vai laulātie ir bijuši atšķirti vai šķirti, vecāka civilpartneris, pat ja civilās partnerattiecības ir beigušās, vai persona, kam ar vecāku bijušas intīmas un ilgstošas attiecības ar kopdzīvi, var būt tiesības saņemt juridisko palīdzību, tajā skaitā neievērojot likumā paredzētos ienākumu sliekšņus, šādas tiesības izņēmuma kārtā piemērojot ar nodarījumu saistītajā kriminālprocesā un visos no tā izrietošajos civilprocesos, ieskaitot izpildes procesu (76. panta 4-*quater* punkts). terora aktos vai līdzīgos aktos cietušās personas vai to tuvinieki (Likuma Nr. 206/204 10. panta 1. punkts).

4 Vai juridisko palīdzību piešķir visu veidu tiesvedībā?

Kā minēts iepriekš, civilprocesā un bezstrīdus tiesvedībā (piem., par laulāto atšķiršanu, bērnu aizgādību vai vecāku atbildības nolēmumiem) pilsoņiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ir tiesības uz juridisko palīdzību savas pozīcijas aizstāvībai, ja tās pamats nav acīmredzami nepamatots.

Pastāv subjektīvi iemesli, kas liedz pretendēt uz attiecīgo atbalstu:

ieteikuma iesniedzējs ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir notiesāts par nodarījumiem, kas ir saistīti ar izvairīšanos no ienākumu nodokļa un PVN maksāšanas;

ieteikuma iesniedzējam palīdzību sniedz vairāk nekā viens advokāts, izņemot advokātu, kurš ir iecelts, lai kriminālprocesā piedalītos attālināti gadījumos, kad piemēro Likumu Nr. 11/1998.

Tomēr ir gadījumi, izņemot jau minētos, kad var pieņemt, ka pieteikuma iesniedzējam ir pietiekami līdzekļi, proti:

lietās par citām personām pienākošos naudas summu un procentu nodošanu (izņemot, ja nodošanu veic, apmaksājot iepriekš pastāvošas pienākošas naudas summas vai procentus);

ja persona ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir notiesāta par nodarījumu, kas paredzēts Kriminālkodeksa 416-*bis* pantā un 1973. gada 23. janvāra Prezidenta dekrētā Nr. 43 minētā Konsolidētā teksta 291-*quater* pantā, ietverot tikai gadījumus, kad saskaņā ar 1990. gada 9. oktobra Prezidenta dekrētā Nr. 309 minētā Konsolidētā teksta 80. pantu un 74. panta 1. punktu konstatēti vainu pastiprinošie apstākļi, vai par nodarījumu, kas izdarīts, izmantojot minētajā 416-*bis* pantā iekļautos nosacījumus, vai lai sekmētu šajā pantā norādīto apvienību darbības, uzskata, ka ienākumi pārsniedz noteiktos sliekšņus. Tomēr ir atļauts pierādīt pretējo (Konstitucionālās tiesas 2010. gada spriedums Nr. 139).

5 Vai nepieciešamības gadījumā ir īpaša procedūra?

Nav paredzēta īpaša procedūra ārkārtas gadījumiem. Tomēr ir jānorāda, ka saskaņā ar Konsolidētā teksta 126. pantu advokatūras padome 10 dienu laikā no brīža, kad ir iesniegts pieteikums vai tā to ir saņēmusi, var provizoriski uzreiz piešķirt pieteikuma iesniedzējam juridisko palīdzību, ja ir izpildītas prasības.

6 Kur ir atrodama juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Civilprocesā pieteikumus juridiskās palīdzības sniegšanai, kas aizpildīti Konsolidētā teksta 79. un 122. pantā paredzētajā veidā un ar noteikto saturu, iesniedz vai ierakstītā sūtījumā nosūta advokatūras padomei; to var darīt tikai pieteikuma iesniedzējs vai pieteikuma iesniedzēja advokāts.

Nav skaidri noteikts, vai ierakstītajam sūtījumam nepieciešams paziņojums par saņemšanu, tādēļ to neuzskata par atbilstības kritēriju, bet pieteikuma iesniedzējs var to izvēlēties pēc sava ieskata.

Pieteikuma veidlapas ir pieejamas advokatūras padomes birojās.

Pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai civillietās iesniedz **advokatūras padomes birojā**, kam tas ir piekritīgs atkarībā no:

vietas, kur atrodas tiesnesis, kura lietvedībā atrodas lieta;

vietas, kur atrodas tiesnesis, kura kompetencē ir lietas izšķiršana pēc būtības, ja process vēl turpinās;

apelācijas tiesvedībai Kasācijas tiesā, Valsts padomē vai Revīzijas palātā — vietas, kur atrodas tiesnesis, kas pieņēmis apstrīdēto nolēmumu.

Saskaņā ar Prezidenta dekrēta Nr. 115/2002 78. pantu pieteikumu nepieņem, ja pieteikuma iesniedzējs to nav parakstījis. Paraksts ir jāapliecina advokātam vai izmantojot ar 2000. gada 28. decembra Prezidenta dekrēta Nr. 445 38. panta 3. punktu noteikto procedūru.

7 Kādi dokumenti jāiesniedz kopā ar juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Pieteikuma iesniedzēja parakstītajam pieteikumam jābūt noformētam uz parasts (neapzīmogota) papīra un tajā jānorāda šādas ziņas (Prezidenta dekrēta 79. pants):

lūgums sniegt juridisko palīdzību,

ieteikuma iesniedzēja un viņa/viņas mājsaimniecības locekļu personas dati un nodokļu maksātāja kods,

paziņojums par iepriekšējā gada laikā pirms pieteikuma iesniegšanas gūtajiem ienākumiem (pašdeklarācija),

apņemšanās informēt, ja būtiski mainījušies ienākumi, ko ņem vērā, nosakot tiesības saņemt palīdzību,

vai lieta jau atrodas izskatīšanā,

nākamās sēdes datums,

ziņas par pretējo pusi un tās dzīvesvietu,

faktiskais un juridiskais pamats apgalvotā prasījuma pamatotības izvērtēšanai,

pierādījumi (dokumenti, kontaktinformācija, liecinieku liecības, ekspertu atzinumi utt., kuru kopijas pievieno).

8 Kur ir jāiesniedz juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Kā jau norādīts, pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai civillietās iesniedz **advokatūras padomes birojā**, kam tas ir piekritīgs atkarībā no:

vietas, kur atrodas tiesnesis, kura lietvedībā tiek izskatīta lieta;

vietas, kur atrodas tiesnesis, kura kompetencē ir lietas izšķiršana pēc būtības, ja process vēl turpinās;

apelācijas tiesvedībai Kasācijas tiesā, Valsts padomē vai Revīzijas palātā — vietas, kur atrodas tiesnesis, kas pieņēmis apstrīdēto nolēmumu.

Kriminālprocesā pieteikums jāiesniedz tiesnesim, kurš izskata lietu, proti, ja lieta tiek izskatīta Kasācijas tiesā, kompetentais tiesnesis ir tiesnesis, kas

pieņēmis apstrīdēto nolēmumu (Prezidenta dekrēta 93. un 96. pants).

Pieteikuma iesniedzējam vai pieteikuma iesniedzēja advokātam pieteikums jāiesniedz tās tiesas lietvedim, kurā atrodas tiesnesis, kas vada tiesvedību, vai jānosūta lietvedim reģistrētā sūtījumā.

Ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts vai ieslodzīts, pieteikumus var pieņemt ieslodzījuma vietas direktors vai tiesas policijas amatpersona.

Pieteikumus vairs nevar iesniegt sēdes laikā.

9 Kā es varu noskaidrot, vai man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Pieteikuma iesniedzējam un tiesnesim nosūta tā dokumenta kopiju, ar ko advokatūras padome piešķirusi palīdzību, noraidījusi to vai pasludinājusi

ieteikumu par nepieņemamu.

Advokatūras padome pēc pieteikuma iesniegšanas:

izvērtē apgalvotā prasījuma pamatotību un to, vai ir izpildīti atbilstības kritēriji,

10 dienu laikā **pieņem** vienu no šādiem nolēmumiem:

par pieteikuma apmierināšanu

par pieteikuma nepieņemamību

par pieteikuma noraidīšanu

nosūta nolēmuma kopiju pieteikuma iesniedzējam, kompetentajam tiesnesim un leņēmumu aģentūrai, lai pārbaudītu deklarētos ienākumus.

Ja advokatūras padome noraida juridiskās palīdzības pieteikumu vai atzīst to par nepieņemamu, to var iesniegt tiesnesim, kurš izskata lietu un kurš par to pieņem lēmumu rīkojuma formā. Ir jāievēro noteiktais termiņš.

Pēc pārbaudes pabeigšanas tiesnesis pieņem pamatotu rīkojumu, ar kuru pasludina pieteikumu par nepieņemamu, apmierina vai noraida to.

Pēc rīkojuma izdošanas tiesas lietvedis par rīkojumu paziņo pieteikuma iesniedzējam.

Krimināllietās tiesnesim rīkojums ir jāpieņem 10 dienu laikā no pieteikuma iesniegšanas vai saņemšanas dienas.

10 Kas man būtu jā dara, ja man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

-

11 Kurš izraugās manu advokātu, ja man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Pieteikuma iesniedzēji, kam piešķirta juridiskā palīdzība, var iecelt advokātu no juridiskās palīdzības advokātu sarakstiem, kurus sastādījušas tās apelācijas tiesas apgabala advokatūras padomes, kurā atrodas tiesnesis, kura kompetencē ir lietas izšķiršana pēc būtības, vai tiesnesis, kas izskata lietu.

Pieteikuma iesniedzēji, kam piešķirta juridiskā palīdzība, var iecelt arī ekspertu, ja likums to atļauj.

Ja lietu izskata Kasācijas tiesa, advokātu izraugās no sarakstiem, kurus sastādījušas tās apelācijas tiesas apgabala advokatūras padomes, kurā atrodas tiesnesis, kas pieņēmis apstrīdēto nolēmumu.

Juridiskās palīdzības sniedzēju—advokātu sarakstā ir profesionāji, kuri ir pieteikušies iekļaušanai tajā un kam ir aizstāvības veidošanai nepieciešamā kvalifikācija.

Advokatūras padome pieņem lēmumu par advokātu iekļaušanu sarakstā, pamatojoties uz to spējām, vismaz sešu gadu laikā iegūto profesionālo pieredzi un faktu, ka tiem nav tikuši piemēroti disciplinārprasākumi.

Advokātus jebkurā laikā var izslēgt no saraksta. To katru gadu atjauno un publicē visos tiesas apgabala tiesu birojās.

Advokātiem, kuri pārstāv pusi, kam piešķirta palīdzība, ir jālūdz paziņot par procesa izbeigšanu, ja tās no lietu saraksta ir izslēgtas, pamatojoties uz pušu nerīkošanos (saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 309. pantu). Šā pienākuma neievērošana ir disciplinārpārkāpums.

12 Vai juridiskā palīdzība sedz visas tiesvedības izmaksas?

Juridiskās palīdzības saņēmēji (Prezidenta dekrēta 107. pants) ir atbrīvoti no noteiktu izmaksu segšanas, savukārt citas izmaksas saskaņā ar Prezidenta dekrēta Nr. 115/2002 131. pantu sedz valsts. Palīdzība aptver visas likumā paredzētās tiesāšanās izmaksas, ieskaitot eksperta iecelšanu, kas darbojas pieteikuma iesniedzēja pusē. Tomēr tā nesedz ārpustiesas konsultāciju izmaksas.

Tiesnesis apmaksā pieteikuma iesniedzēja advokāta honorāru un izdevumus katras procesa stadijas vai instances beigās, kā arī jebkurā gadījumā — pēc iecelšanas izbeigšanās.

Izdevumus un nodevas maksā arī tiesneša palīgam un jebkuram ekspertam, kas darbojas pieteikuma iesniedzēja pusē.

Par maksājuma rīkojumu paziņo saņēmējam un iesaisītajām pusēm, ieskaitot prokuroru, un šīs personas var to apstrīdēt.

Pieteikuma iesniedzēja advokāts, tiesneša palīgs un eksperts, kas darbojas pieteikuma iesniedzēja pusē, nedrīkst pieprasīt vai saņemt no klienta atlīdzību vai kompensāciju, kas nav paredzēta likumā. Vienošanās par pretējo nav spēkā, un šī aizlieguma pārkāpums ir smags disciplinārpārkāpums.

Ja civilprasība celta saistībā ar kriminālprocesu, tiesāšanās izmaksas nosaka Konsolidētā teksta 108. pants. Vispārīgi izsakoties, atbilstība tiesībām saņemt juridisko palīdzību sniedz saņēmējam tādas pašas tiesības kā vispārējos noteikumos paredzētās.

13 Kurš sedz pārējās izmaksas, ja man ir tiesības saņemt tikai ierobežotu juridisko palīdzību?

Noteikumi par juridisko palīdzību neparedz daļēju palīdzības sniegšanu.

14 Vai juridiskā palīdzība attiecas arī uz pārsūdzībām?

Atbilstība aptver visas tiesvedības instances un stadijas, kā arī jebkuru atvasināto vai citādi saistīto procedūru (piemēram, izpildes panākšanu).

Tomēr, ja puse, kam piešķirta palīdzība, zaudē, tā nevar izmantot juridisko palīdzību nolēmuma apstrīdēšanai, izņemot ar kriminālprocesu saistītās prasībās par zaudējumu atlīdzināšanu.

15 Vai juridisko palīdzību var atsaukt pirms tiesvedības pabeigšanas (vai arī anulēt pēc tiesvedības pabeigšanas)?

Ja procesa laikā saņēmēja ienākumi mainījušies tā, ka tas ietekmē viņa atbilstību tiesībām uz juridisko palīdzību, tiesnesis, kurš vada tiesvedību, atceļ palīdzību.

Tiesnesis, kurš vada tiesvedību, var jebkurā laikā atcelt juridisko palīdzību, ja kļuvis zināms, ka nav izpildīti atbilstības kritēriji vai ka attiecīgā puse rīkojusies vai reaģējusi ļaunticīgi vai pieļāvusi rupju neuzmanību.

Atcelšana stājas spēkā ar brīdi, kad pārbaudītas ienākumu izmaiņas, bet citos gadījumos tai ir atpakaļejošs spēks un tā paredz valsts samaksāto naudas summu atgūšanu.

Ja ir atklājies, ka ir sniegta nepatiesa informācija, finanšu birojs pieprasa atcelt palīdzību un pārsūta pierādījumus prokuroram, kurš ir atbildīgs par jebkura attiecīgi izrietošā kriminālprocesa uzsākšanu.

Pārbaudes par to, vai joprojām pastāv atbilstības kritēriji, procesa gaitā var atkārtot pēc tiesu iestāžu lūguma vai pēc finanšu biroja iniciatīvas.

Ja ir sniegta nepatiesas ziņas par ienākumiem, par to soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no viena līdz pieciem gadiem un ar naudas sodu no 309,87 EUR līdz 1549,37 EUR. Sodu vai naudas sodu palielina, ja pieteikuma iesniedzējs nepatiesas informācijas sniegšanas rezultātā saņēmis vai turpina saņemt juridisko palīdzību.

Notiesāšanas gadījumā palīdzība tiek atcelta ar atpakaļejošu spēku un no pārkāpēja tiek atgūtas valsts samaksātās naudas summas (sk. Prezidenta dekrēta 136. pantu).

16 Vai es varu apstrīdēt atteikumu piešķirt juridisko palīdzību?

Ja kompetentā advokatūras padome noraida juridiskās palīdzības pieteikumu vai atzīst to par nepieņemamu, pieteikuma iesniedzējs var atkārtoti iesniegt pieteikumu tiesnesim, kas izskata lietu un kurš par to pieņem lēmumu rīkojuma formā.

Kriminālprocesā ar Prezidenta dekrēta 99. pantu ir noteikts, ka pieteikuma iesniedzējs vai pieteikuma iesniedzēja advokāts 20 dienu laikā pēc tam, kad paziņots par pieteikuma noraidīšanu, var iesniegt apelāciju tās tiesas priekšsēdētājam vai apelācijas tiesas priekšsēdētājam, kurā atrodas tiesnesis, kurš pieteikumu noraidījis.

Lapa atjaunināta: 20/12/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.